

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**D. Adami Rechenbergi Consensus Orthodoxus Cum Verbo
Dei, libris Symbolicis & probatissimis Theologis gnēsiōs
Lutheranis, inprimis Saxonis antiquis, De Gratiae
Divinae Termino, oppositus Malevolorum ...**

Rechenberg, Adam

Lipsiae, 1701

Quaest. XII

urn:nbn:de:bsz:31-105727

lit dare regnum, Luc. XII, 32. Si vero *Compileri* Gerhardi auctoritas non probatur, D. *Agid. Hunnii* expositionem, quam de *Prædestin. Quæst. & Respons.* p. 230. in hunc locum adfert Calvinianos confutaturus, admittere tenetur: *Repetenda hic est, inquit, distinctio voluntatis antecedentis Dei, & consequentis. Voluntate antecedente, quam misericordia esse diximus, vult omnibus absq. exceptione hominibus innotescere doctrinam Evangelii: quia vult, ut omnes homines ad agnitionem veritatis perveniant, 1. Tim. II. At quando sapientes hujus mundi aspernantur & repudiant sapientiam Dei in Evangelio propositam, ibi voluntate consequente, quæ justitia est, VULT, ut porro eis absconditum maneat Evangelium de Christo, ad puniendum impium hunc contemptum, tantitangq. divini beneficii. Quis vero negarit inter hos etiam invitatos adhuc fuisse reprobos? Manifesta ergo calumnia est, quando *Compiler* oggannit, nec hic cum *Reformatis* sensisse, quorum sententiam de particulari gratia toties negavi. Caterum vero simul inspecta D. *Chemnitii Harmonia Evangel.* cap. LVI. fol. 964. 965. quam iste falso allegavit, adparet, ipsum quoque abs *Hunnii & Gerhardi*, quæ & mea est, sententia non dissensisse. Quando enim ille in h. l. scribit: omnes sine exceptione hoc modo compellat, invitatur & hortatur: & ne de meritis aut dignitate disputemus, nominat *LABORANTES ET ONERATOS* &c. objectum illud universale determinari ex ordine sapientissime a Deo constituto docet; ita tamen, ut nullum *laborantem, & oneratum* anxium & salutis æternæ cupidum peccatorem, a promissa gratia exclusum velit.*

QUÆST. XII.

Utrum pia & certissima ad profligandam securitatem via sit, si dicas, Deum in hac vita gratiæ ostium multis sic occludere, ut prorsus nulla venia, aut misericordiæ divinæ recuperandæ spes supersit?

Respon-

Respondet Compiler: *Affirmat quæstionem D. Rechenberg. Diss. de Term. Grat. revocatr. §. 29. atque contrariam sententiam novum Evangelium vocat improbis & secure viventibus gratis sumum.*

Animadversio.

UT supra in prima quæstione Sycphantices specimen oppido foedum Compiler edidit; ita in ultima hac laudem istam tueri contendit. Primo enim falso ex *Disput. mea §. 29.* allegat, ubi ne verbum quidem hujus quæstionis occurrit: Secundo nupiam ego istam quæstionem ita proposui, multo minus sic crude affirmavi, ut Compiler quidem malitiose mihi affinxit. Forte autem §. 52. *disp. mea* respicere voluit, ubi hanc quæstionem proposui practicam: *An ob desperationis periculum unius vel alterius incertum, gratia Dei universalis erga relapsos indiscriminatim subinde exaggeranda sit; licet mille securi homines inde ansam certam in peccatis perseverandi capiant, eternumq. pereant?* Hanc quæstionem cordatis & prudentibus Theologis dijudicandam ibi reliqui, nec determinavi; etsi determinatu facilis sit. Qui vero hanc, eundem cum Compileris quæstione XII. sensum complecti existimat, nã cum sensu communi destitui dixerim. Tertio ruditatem aut malitiam prodit suam, cum mihi D. Calovii verba ex *confid. Arminian. c. XII. thes. 3. pag. 445.* opponit, ac si ego cum Arminianis hac in parte sentirem. Falso allegat *c. XII. thes. 3.* Arminianismi Caloviani: agit enim illud cap. de *Bonis operib.* & quam citat p. 445. de *Electione ad Gloriam*, adversus Arminianos Calovius disputat. Indicabo tamen Compileri locum Calovii, ex quo me impudenter convitari depuduit. Extat ille in *Considerat. Arminianismi c. XX. de divinis comminationibus ac impiorum pœnis.* Ibi Calovius p. 458. Arminianos laudat, quod Socinianorum doctrinam; *Deum sæpenumero in hac vita gratia ostium sic occludere, ut prorsus nulla venia aut misericordie*

dia divina recuperanda spes sit: male vero (Calovius pergit) sententiam istam negant, adeo falsam ac noxiam, ut tolerari non possit: pejus eos, qui eam tenent, si rationibus ab ea abduci nequeant, iudicio suo frui sinunt. Quia certissima hac est ad desperationem via, si credas aut persuasus sis, Deum gratia ostium ita occludere; ideog. non potest non ea sententia noxia & damnabilis haberi. Et quomodo tolerabitur ea doctrina, qua gratia Dei labefactatur, & misericordiae calumnia benignissimo Domino nostro struitur, uti de Novatianis, erroris hujus autoribus, quondam professus est Eusebius c. VII. Hist. Eccles. c. IIX. & c. Hanc B. Calovii sententiam mente calamoque in IV. Additamento meo pag. 131. (ut ante in disput. de Termin. Grat. §. 6. & 13.) adprobavi; cum putidam istam calumniam nuper virulentianimi antagonista Lipsiensis mihi impingere ausus esset. Et quanquam hic nuperrimis schedis Sophisticis evulgatis, calumniam istam, novis quæsitis coloribus incrustare, ut imperitis fucum faceret, molitus sit; istam tamen Deo volente, ita propediem abstergam, ut artes tales Præsule sane indignæ manifestentur. Ego enim ut semper hunc Socinianorum crassissimum errorem a Calovio rejectum, despui; ita & illum contra Arminianos, noxium minime, tolerabilem esse statuo. At quæ cognatio doctrinæ orthodoxæ Lutheranorum Doctorum, quam ego defendo, cum illa jam rejecta falsa doctrina? An cum Socinianis aut Arminianis focer olim Calovii, B. Hülsemannus fecit, quando in Comment. in Jerem. ab ipso Calovio ante impressionem reviso, cap. XXXVIII, 22. in Aphorism. Pract. scribit; Hic solet esse tandem eventus impœnitentium, ut nimis sero sapiant, nec comminationibus cedant; donec eas experiantur, Prov. XI, 6. Veruntamen SOLET QUICQUE CLEMENTIÆ DIVINÆ PORTA SERATA ESSE, ut . . . ntur conqueri perdit: Perit estis, & salvati non sumus, expectavimus pacem, & ecce formido, Jerem. VIII, 15. 20. Item in Jerem. c. XVI. p. 270. Profecto non alia ejus hominis (indurati) conditio est, quam NB. Epulonis extra omnem spem venie positi, Luc. XVI, 26. An Balduinus in cas. conscient. l. 1. c. 13. p. 37. Socini-

zar

zat scribens: *Frustra est, quod multi existimant (cum suae heterodoxiae sociis) sufficere, si in ultimo agone agnoscant, se peccasse, & ad misericordiam Dei confugiant. Multos enim peccati veteris ita consopivit, ut ad seriam peccati agnitionem nunquam perveniant. Conscientia etiam ipsorum tot saepe cruciatibus angitur, ut de misericordia Dei serio cogitare nequeant, unde in desperationis barathrum precipites ruunt. Quid de B. Geitri verbis in Prov. I. p. 75. sentis Cavillator? an & iste Socinizat? Ne putes, ultimum vitae scelestae quadrantem sufficientem aliquando futurum esse ad placandum Deum, cum non omnis vacors penetret, nec omnis etiam anxie querens inveniat, quandoquidem poenitentia sera raro vera, licet vera nunquam sera. Hinc nec in caelum recipi putandum est, qui moribundi demum id querere incipiunt, quod toties malitiose repudiarunt. Idem Comment. in Psalm. LXXVII. p. 1389. Usus e v. 8. Beneplacitum Dei non auferri potest, nisi per malitiosam gratiae excusationem; & mox ibidem: Usus e v. 20. Abusus detestandus gratiae ulterioris prohibet quodammodo affluxum, Rom. II, 4. Siracid. IV, 4. sqq. Gratiae misericordiaeque suae exercendae, certos quasi Deus ipse FIXIT TERMINOS, VEL CERTUM GRATIAE TEMPLIS definit, Luc. XIX, 44. Prov. I, 24. Jof. XLIX, 9. 2. Cor. VI, 2. Hoc qui praetermiserit, culpam non Deo, sed sibi ipsi tribuat. Plura in re manifestissima, testimonia cumulare hic poteram, ut *Compilatorum Dissensus*, impudentiae cavillandi convictum Lectori Christiano exhibendum sisterem. Verum tempore exclusus, festinando hic novaturientium adversariorum *novum Evangelium*, quod securis & induratis praedicari coepit, discutere, aut ex insignis Theologi Pauli Tarnovii de *Novo Evangelio*, dissertatione egregia anno 1697. Francof. ad Moenum recussa illustrare, aut manifestum *Dissensum* illorum a vera orthodoxia, ex ipsorum scriptis demonstrare jam non possum. Forsan, si ita motus eiere atque Ecclesiam turbare non destiterint, id alio tempore commodum fieri poterit. Sunt enim jam eruditi viri, qui ejusmodi *novae* scilicet *orthodoxiae* flosculos, ex illorum disputationibus ac homiliis prelo paratos collegerunt, quando poscitur. Ego vero, qui ita proterve haecenus ab importunis ac malevolis hominibus*

bus laceffitus fui, *Lectorem cordatum* & extra partium studia positum enixe rogo, ut *DISSENSUM* ab *ORTHODOXIS ELECTORALIBUS*, in puncto de *Gratia divina*, mihi maligne a *Compilatore Wittenbergen- se* affictum, & ante octiduum ibidem sine die & consule publicatum improbeque disseminatum, cum *CONSENSU HOC ME O* *ORTHODO- XO* conferre justumque pronunciare iudicium dignetur. Deprehendet, scio, *Compilatorem*, si non malitia, impudentia tamen conjuratis, de me per chartarum maledicarum atque sophisticarum copiam opprimendo, Fratribus suis palmam dubiam reddidisse. Nam & ipse artificio Sophistis solenni usus, Theologorum veterum sententias, quæ motam hanc controversiam attinere videntur, cavillationibus in sinistram partem detorsit, vocabula quædam infarsit, ut aliqua specie meam, quæ veterum orthodoxorum Theologorum est, sententiam posset impugnare, aut reddere suspectam atq; calumniis imperitorum hominum opportunam. Similes strophas *Apologia Aug. Confess.* in Pontificiis Sophistis, *artic. III. p. 1. 7.* olim notavit. Quæ sane artes pessimæ, si in nostra Ecclesia invaluerint, nec illis turbarum incensoribus fibula mature injiciatur, novarum in hac, turbarum nullus erit finis, nulla tranquillitas.

At est profecto Deus in cœlo, cui Ecclesia curæ est, sunt etiam, ipsius gratia, adhuc in terra Ecclesiæ Curatores cordati & prudentes, qui improbas hæc turbidorum & invidorum hominum molitiones compescunt, neque illis pro lubitu, in innocentes tanto cum Ecclesiæ offendiculo, hoc præsertim rerum exulcerato statu, grassari indulgebunt. Ego interim Deo confisus, cum Hieropsalte exclamo: *Recedite ergo a me mali; custodiam enim præcepta Dei mei: Mendacium odi & detestor; legem tuam, ô Domine, amo: misericordiam & justitiam tuam cantabo in æternum.*

Nomini Tuo Soli Gloria!

Spa-